

Чернігівський національний педагогічний університет
імені Т. Г. Шевченка
Національний технічний університет України "КПІ"
Чернігівський національний технологічний університет

***Мова. Культура. Комунікація:
поширення інтегративних тенденцій у
сучасних дослідженнях мов і літератур***
Матеріали VIII-ї Міжнародної науково-практичної
конференції (28–29 квітня 2017 р.)

***Язык. Культура. Коммуникация:
распространение интегративных
тенденций в современных исследованиях
языков и литератур***
Материалы VIII-й Международной научно-
практической конференции (28–29 апреля 2017 г.)

***Language. Culture. Communication:
Spread of the Integrative Tendencies in the
Modern Language and Literature Studies***
Papers of the 8th International Scientific and Practical
Conference (April 28–29, 2017)

УДК 811'11 + 811.112

ББК Ш 143

Ш 143.21

Мова. Культура. Комунікація: поширення інтегративних тенденцій у сучасних дослідженнях мов і літератур: Матеріали 8-ї Міжнародної науково-практичної конференції (Чернігів, 28–29 квітня 2017 р.). – Чернігів : Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка. – 2017. – 208 с.

© Колектив авторів, 2017

У збірнику представлені результати сучасних розвідок у галузях лінгвокультурології, лінгвофілософії, семантики, зіставних студій, лінгвокогнітивних і лінгвопрагматичних досліджень дискурсу, методики викладання мов і літератур, літературознавчого аналізу текстів, прикладних аспектів мовознавства.

Організаційний комітет:

В. О. Дятлов, перший проректор ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка, проректор з науково-педагогічної роботи, доктор істор. наук, професор, **голова оргкомітету**;

О. О. Борисов, кандидат філол. наук, доцент, завідувач кафедри германської філології ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка, **співголова оргкомітету**.

Члени оргкомітету:

С. О. Жила, доктор пед. наук, професор, завідувач кафедри української мови та літератури ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка;

А. А. Калита, доктор філол. наук, професор кафедри теорії, практики та перекладу французької мови ФЛ НТУУ "КПІ";

І. О. Гаценко, кандидат філол. наук, доцент кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін ЧНТУ.

Редакційна колегія:

О. Г. Васильєва, кандидат філол. наук, доцент кафедри германської філології ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка;

Н. В. Деркач, кандидат філол. наук, доцент кафедри германської філології ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка;

О. С. Конотоп, кандидат пед. наук, доцент кафедри мов і методики їх викладання ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка;

В. В. Красавіна, канд. філол. наук, доц. кафедри української мови та літератури ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка;

Н. В. Репех, кандидат філол. наук, ст. викл. кафедри германської філології ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка;

Л. В. Пікун, кандидат філол. наук, доцент кафедри германської філології ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка;

І. В. Ганжа, викл. кафедри германської філології ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка.

*Рекомендовано до друку Вченою радою філологічного факультету
Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка
(Протокол № 8 від 20.04.2017 р.).*

<http://sumno.com/article/barbara-kosmovska-u-knyzhkah-zavzhdy-shukayu-vupra/>.

2. Космовська Б. Позолочена рибка: роман / пер. з пол. Божени Антоняк. [Електронний ресурс] / Барбара Космовська // Л. : Урбіно. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.rulit.me/books/pozolochena-ribka-read-380597-1.html>.
3. Семенченко М. Барбара КОСМОВСКАЯ: «Я – враг слепого дидактизма» [Електронний ресурс] / Мария Семенченко // День. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <https://day.kyiv.ua/ru/article/ukraincy-chitayte/barbara-kosmovskaya-ya-vrag-slepogo-didaktizma>.

Росстальна О. А.

*Чернігівський національний педагогічний університет
імені Т. Г. Шевченка*

РОЛЬ ПРОТИСТАВЛЕННЯ У НОВЕЛІ Т. ГАРДІ «ЗАБОРОНА СИНА»

The role of contrast in the short story of T. Hardy “The Son’s Veto” is under analysis. Contrast is the main way of organizing both the plot and characters’ presentation in the short story. Contradiction between rural and urban life as well as contrast in portraits and characters appear to be the part of Hardy’s style.

Новела Т. Гарді “Заборона сина” (“The Son’s Veto”, 1891) – особливе явище у творчій спадщині митця. Письменник продовжує дослідження контрасту між життям у селі та місті, що розкривається у творах збірки “Вессекські оповідання” та романах.

Героїня твору, Софі, проста сільська дівчина, працює служницею в домі священика Твікотта й виходить за нього заміж після смерті дружини. Шлюб з чоловіком з вищим соціальним становищем та освітою, значно старшим за неї, з одного боку, покращує матеріальне становище героїні, проте, з іншого, робить її нещасливою.

Софі, яка виросла у селі, змушена перебраться до міста. Молода жінка потрапляє в полон умовностей, де не пробачаються граматичні помилки, простуваті манери і невміння відповідно поводитися у товаристві. Контраст між затишним, чистим сільським будинком у садочку й брудним та пильним помешканням у кінці вулиці – ілюстрація

протиставлення ідилічного пасторального спокою та метушливого урбаністичного пейзажу, яку фіксує розповідач.

Героїня, відірвана від рідних місць, неначе дерево, у якого підрубали коріння, стає заручницею нового життя. Жінка, яка спочатку залежить від чоловіка, а після його смерті – від сина, не може розпоряджатися собою. Таке обмеження підкреслюється фізичною вадою. Ставши кульгавою у результаті нещасного випадку, місіс Твікотті позбавлена вільного пересування та змушена користуватися візком. Її краса поступово тьмяніє, а єдиною згадкою про колишню вроду стає розкішне каштанове волосся, з якого Софі кожного дня споруджає складну зачіску з тим, щоб надвечір знову її розпустити.

С. Гілмартін і Р. Менгхем трактують сцени заплітання героїнею волосся як ремінісценцію сюжету гомерівської “Одіссеї” [2, с. 95–96]. Проте, якщо робота Пенелопи – свого роду процесуальна дія, Софі зайнята роботою беззмістовною, яка фактично не має кінцевої мети. Для вдови священика плетіння волосся перетворюється на ритуал, який займає значну частину її часу.

Безрадісність жінчиного існування ускладнюється зневажливим ставленням сина. Соромлячись неосвіченості та простих манер матері, Рендольф, вихованець однієї з кращих приватних шкіл, поводить себе дуже егоїстично. На протигагу Софі, яка й у місті залишається сільською мешканкою, її чоловік та син – представники міста. Соціальний статус молодого Твікотті підкреслюється передусім його вбранням, адже молодий чоловік завжди носить костюми. Стосунки між матір’ю та сином реалізуються у вигляді спотвореної моделі “батьки – діти”. Софі та Рендольф ніби міняються місцями. Амбіції молодого чоловіка, що сягають найвищого лондонського товариства, його прагнення позбавитися свого невизначного походження зумовлюють поблажливо-жорстоке ставлення до матері. Він не хоче визнати її право на щастя та спокій, яке їй може дати Сем Гобсон. Шлюб з бакалійником – розрада для Софі та можливість повернутися до рідного селища – в очах Рендольфа виглядає як ганебний для його репутації вчинок.

Образ Сема Гобсона складає різкий контраст із егоїстом Рендольфом Твікотті. Закоханий у Софі до шлюбу зі священиком, Сем з’являється в її житті у складну мить. Сем, виходець із села, добре

адаптується до життя у місті, не відмовляючись від свого походження. Натомість він переносить сільський уклад життя у місто. Покращивши своє становище у суспільстві власною працею, герой проходить шлях від простого садівника до хазяїна великої крамниці. Проте чоловік зберігає чистоту почуттів, не підпорядковує своє життя умовностям. Його не хвилює матеріальне становище Софі, її місце у соціальній ієрархії. Він хоче зробити жінку щасливою.

Ілюстрацією поєднання сільського та міського укладів життя є опис вранішніх поїздок на ринок Ковент-Гарден. Яскрава та кольорова картина (ілюстрація сільського життя) різко контрастує із замальовкою шкільного свята (уособлення життя в місті). Опис залишків їжі біля карет заможних школярів створюють гнітючу атмосферу споживацтва. Софі, яка з радістю спостерігає за базарною процесією, що повертає її у щасливі дні юності, відчуває себе сторонньою на святі міських багатіїв.

Незрушність Рендольфа та неспроможність Софі боротися за своє щастя спричиняє трагічну розв'язку. За кілька років жінка помирає. Тільки після смерті вона отримує право на виконання заповітного бажання – повернення до рідного селища (інтерпретація мотиву “повернення на батьківщину” – одного із ключових у прозі Т. Гарді). Проте й після смерті син не дозволяє “порушити пристойність”. Сем, що проводить траурну процесію повними сліз очима, нашттовхується на жорстокий та агресивний погляд молодого священика.

Контраст у зображенні героїв, які уособлюють ідеал та його руйнацію, – передусім протиставлення особистих людських якостей, що реалізуються через ставлення до головної героїні. Слабка та нерішуча Софі – полонянка власного соціального становища та любові до сина – приносить себе у жертву синовніх переконань та бажань, проте він не здатний їх оцінити.

Прості людські цінності: повага до старших, шанобливе ставлення до батьків, вміння любити втрачають значущість для Рендольфа Твікотті, який перебуває у гонитві за власними цілями. Образ Рендольфа Твікотті, названий К. Бреді “карикатурним” [1, с. 106] – зображення молодій людини з блискучою освітою, проте хибними людськими чеснотами. Священик за професією, але не за переконанням, він своєю поведінкою ілюструє моральні принципи, дуже віддалені від християнських.

Своєрідним доповненням образу Рендольфа стануть герої іншої новели цієї збірки “Трагедія двох амбіцій”.

Література

1. Brady K. The Short Stories of Thomas Hardy / K. Brady. – N.Y.: St. Martin’s Press, 1982. – xii, 235 p.
2. Gilmartin S. Thomas Hardy’s Shorter Fiction / S. Gilmartin, R. Mengham. – Edinburgh: Edinburgh University Press Ltd, 2007. – 144 p.
3. Hardy T. Selected short stories / T. Hardy. – Hertfordshire: Wordsworth Edition Ltd, 1996. – 180 p.

Сальникова Е. Г.

Брестский государственный университет имени А. С. Пушкина

ЖАНРОВОЕ СВОЕОБРАЗИЕ РОМАНОВ С. АХЕРН

The article deals with defining genre characteristics of C. Ahern’s novels. The author attempts to show the peculiarities of the genre forms used by the author. The main attention is called to fantastic and irrational elements of her books presented on the levels of the plot structure, the system of characters and the parallel world creation.

Сесилия Ахерн – достаточно молодая (ей всего 35 лет) и, несомненно, талантливая романистка Европы. Ее книги переводятся на десятки языков и издаются более чем в 40 странах мира. В возрасте 21 года С. Ахерн написала свой первый роман «P.S. I Love You» (2002), который занял верхние строчки в книжных рейтингах США, Англии, Ирландии, Германии. С тех пор она пишет в среднем по 1 роману в год, и все они тут же становятся бестселлерами.

Творчество С. Ахерн представляет собой довольно неоднородный по жанровым характеристикам, однако, цельный по стилистическим признакам корпус романов. Будучи сугубо женскими по затронутым проблемам и по стилистическому оформлению, ее тексты на разных уровнях и в разной степени включают ирреальный и фантастический элемент. Для анализа жанровых разновидностей женских романов С. Ахерн нами были выбраны десять произведений писательницы.

ЗМІСТ

**РОЗДІЛ I. КОГНІТИВНИЙ, КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ І
ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТИ МОВИ Й МОВЛЕННЯ**

Kolesnyk O. S. Defragmenting the Worlds: M-Logic in Verbal Modeling ...	3
Хоменко І. А. Аудіальний контент у медіа та освіті: спроба осмислення явища з позицій східної філософії та європейської психології	5
Hall D. L. Social Media is “The Message”	10
Борисов О. О. Когнітивно-семантичний аналіз ключових номінацій концептів DIALOGUE та ДІАЛОГ: зіставний аспект (на матеріалі сучасних англомовних та україномовних лексикографічних джерел).....	12
Борисов О. О., Васильєва О. Г. Філософсько-методологічні засади дослідження комунікації	15
Ворохобов А. В. Герменевтика Ульриха Кёртнера как индикатор постмодернистской дилеммы протестантской академической теологии на Западе	19
Гідора-Шишковська А. Л. Інформаційна характеристика правових текстів ЄС	24
Зинцова Ю. Н. Способы выражения аспектуальных характеристик предельных глаголов немецкого языка	26
Красавіна В. В. Символічна концептуалізація епітета козацький (на матеріалі творів другої половини XIX – першої половини XX ст.)	28
Кришталюк Г. А. Фокусування як когнітивно-дискурсивна функція заперечення в англомовних газетах	32
Марчишина А. А. Маскулінна гендерна ідентичність у постмодерністській прозі	35
Мойсеюк Ю. М. Символіка геральдичних кольорів в англо-американській художній літературі	39
Набок А. І. Моделі створення ефекту суб’єктивності в ініціальних заголовках інтернет-новин: фіксовані моделі.....	43
Плисов Е. В. Исламская лексика в немецком толковом словаре	47
Репех Н. В. Роль семантики <i>початку</i> і <i>кінця</i> в англомовному медіа-дискурсі: лінгвокогнітивний аспект	50
Ярошук М. В. Политическая корректность как феномен американской культуры	54

**РОЗДІЛ II. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВОПРАГМАТИКИ,
ДИСКУРСОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

Славова Л. Л. Мовна особистість політика як носій індивідуальних і соціальних цінностей	59
Вуєк О. Є. Linguo-cultural reconstruction via pragmatics of poetic texts....	64
Ганжа І. В. Невербальна поведінка представників англomовної лінгвокультури у процесі уникнення комунікативних невдач.....	67
Гаценко І. О. Своєрідність загадки як жанру фольклорного дискурсу....	72
Горбачова Н. І. Прагмалінгвістичний аспект спілкування керівника та підлеглого (на матеріалі англomовного кінодискурсу).....	75
Деркач Н. В. Просодична організація англійських прислів'їв з функцією несхвалення, осуду та критики	79
Ковальська Н. В., Шерстюк І. В. Особливості перекладу мовних засобів вираження іронії в художніх англomовних текстах	84
Куценко М. А. Обґрунтування статусу висловлень співчуття в англійському діалогічному мовленні.....	86
Кузьмичёва А. А. Темпоральний компонент просодии (на матеріалі німецьких восклицательних іронічних висказувань).....	89
Матвеева И. В. Коммуникативно-прагматический потенциал «я»-суб'єкта в сучасному німецькому мові	92
Новицька Т. В. Історіографічний аспект дослідження економії мовленнєвих зусиль	95
Пархоменко О. М. Переклад як міжкультурна комунікація: досвід А. Ф. Прево.....	100
Тарасевич Н. А. Linguistic Personality Development through Discourse.....	105
Федун Л. М. Особливості перекладу неологізмів сфери інформаційних технологій.....	108

**РОЗДІЛ III. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ МОВ І
КУЛЬТУР**

Бараненкова Н. А. Особливості формування перекладацької компетентності у студентів технічних спеціальностей.....	113
Борисенко В. В. Сучасні технології в навчанні студентів-філологів...	117

Василюк Т. В. Диалог культур во внеаудиторной работе со студентами: традиции гостеприимства.....	122
Грона Н. В. Когнітивно-комунікативний підхід до процесу текстотворення учнів молодшого шкільного віку.....	125
Герасименко М. Д. Жанрові характеристики текстів для навчання майбутніх учителів англомовного професійно орієнтованого читання..	129
Конотоп О. С. Сучасні автентичні навчальні відеокурси для формування англомовної комунікативної компетентності у дошкільників	133
Kovalska N. V., Osipchuk Yu. S. Linguistic competence for the future translators	135
Онищук Е. В. К вопросу о межъязыковой интерференции при изучении немецкого языка как второго иностранного.....	138
Сыч М. А. Применение искусственного интеллекта в процессе обучения	141
Хотько Н. А. Социокультурный компонент в структуре иноязычной коммуникативной компетенции	146
РОЗДІЛ IV. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ЛІТЕРАТУРИ	
Жила С. О. Концептуальна особливість роману «Вічник» Мирослава Дочинця	151
Дягель С. Н. Проза В. Каминера в мультикультурном контексте современной литературы Германии	155
Иванова В. М. Стилевые искания в поэзии Венди Коуп	159
Кашпур С. І. Образ лабіринту в постмодерній літературі (на прикладі новели Х. Л. Борхеса «Вавилонська бібліотека» та роману Ю. Андруховича «Московіада»)	164
Мартинець А. М. Два вибори як представлення двох світів героя-воїна у творах про сучасну війну українських та російських прозаїків..	167
Острияно-Емін О. О. Онірична символіка в поезії Е. Дікінсон.....	176
Пікун Л. В. Казкові мотиви в романі Б. Космовської «Позолочена рибка».....	179
Росстальна О. А. Роль протиставлення у новелі Т. Гарді «Заборона сина»	183
Сальникова Е. Г. Жанровое своеобразие романов С. Ахерн.....	186

Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції

Смирнова Т. П. Актуальные вопросы современного литературоведения: немецкоязычная литература мигрантов	189
Чередник Т. П. Презентація творів сучасної дитячої літератури як виклик професіоналізму вчителя літератури	193
Відомості про учасників конференції	199